

№ 22 — 1931

Õdigi maade proletaarlased, ähinegel

„РАБОТНИЦА и КРЕСТЬЯНКА“ на эстонском языке

Naistöoline ja talunaisterahwas

Hind 15 kop.

Seltsilised, walwele! Waenlane waritseb.

Meie sotsialismi ehitustöö, mis iga päewaga, iga tunniga kiiresti edasi areneb, on meie waenlased hirmsasti wihale ajanud. Nad panewad kõik rattad käima, et meid häwitada, nad saadawad oma agendid wälja, kes meie tööd lõhkuda püüawad (Prantsuse imperialistide juhtnöörid „tööstuspartei“ mees-tele jne).

Meie parem- ja „pahem“poolsetel oportunistidel — kallakumeestel — on tegelik elu näolt katte ära tõmmanud — nad on osutunud kapitalistide tööriistadeks, nende agentideks.

Kuidas neid tunda praktilises elus? Neid wõib tunda, kui aktiivsemaid wirisejaid ja kõrwa sisse sosistajaid. Nende ülesanne on lõhkuda meie ühist meelt, ühist wäerinda, milleks nad meie kaswu raskusi püüawad ära kasutada ja meie partei poliitikat, kiiret tempo jne nende raskuste süüallikaks tembeldada.

Eriti katsuwad nad naiste seas omale pinda leida. Sest paljud naised on weel poliitiliselt nõrgad ja mahajäänud, ja langewad selle tõttu kergemini nende mõrda. Niisuguseid pimedaid tööriistu wajakki meie klassiwaenlane ja niisuguseid tööliste üksmeele ja partei lõhkujaid oli ka tarwis „tööstuspartei“ härradel. Nende abil plaanitseti kukutada tööliste walitsust ja wõimule upitada kapitalistide klassi.

Seltsilised linnas ja maal! Asume kõik sõjawäe õppusele, astume „OSO“ ringidesse! Sest klassiwaenlane ei ütle ette, millal ta sõjaga meile kallale tuleb.

Arendame endi klassiteadwust ajalehtede ja raamatute kaudu, et oportunistide suud wõiksim kinni panna, kui nad leninismi wõltsida püüawad.

Elagu enamlaste kõikumata wäerind — kommunistline partei!

Naiswõitleja.

Nõukogude ümberwalimised

Selle kahe aasta tsel, mis möödunud viimastest üldistest nõukogude ümberwalimistest, on maailma majanduslises ja poliitilises seisukorras paljud muutunud. Kõigepealt välismail. Minewast aastast alates waenleb kapitalistline ilu ägedates majanduslike kriisi frampides. Tööpuudus kasvab kohutawa kiirusega. Põhja-Ameerika Ühisriikides on 9 miljoni töötatöölisi, Sakamaal umbes neli miljoni jne. Kapitalistlikes riigis tähendab töötaolek nälga, wiletsust, külma ja kütmata tuba, tähendab haigusi ja hädasid töötutele, sest toetust neile ei anta. Kui seda mõnes kohas tehaksegi, siis ainult näljakopikate andmisega, nagu näit. walges Gestis, kus töötatöölisi 100 marga eest päewas kwiimurdudes sunnitakse töötama. 100 marka on ligi 50 kop. meie rahas; aga juba üksi wiletsa korteriurka eest peab kuu 2000—2500 marka maksma. Ela siis sellega ja ole!

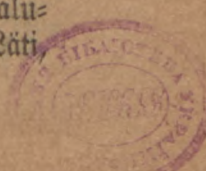
Meie riigi olukord. Kõigist raskestest hoolimata on meil kiire majandusline areng. Tööstuse toodang kasvab aastast 25—30—40 prots. (kapitalistlikes riikides w a h e n e b). Töötatöölisi meie riigis ei ole, waid puudus on töolistest. Tööraha majandusline olukord paraneb järjekindlalt. Põllumajanduse kollektiwiiseerimise ja nõuk. majapidamiste asutamise alusel oleme peamiselt terawilja küstimuse lahendanud. Samal teel lahendame ka lihapuuduse lähema 1—2 aasta wältel.

Et meie riigi tugewnemine kapitalistidele surma tähendab, siis on ka

aruksaadaw see, et nad meie wastu sõda ette walmistawad. Seda tehakse palawikulise kiirusega. Nagu teada, selgus hiljutisel „Tööstuspartei“ injeneridest spioonide protsesil, et kapitalistlike riikide ja endiste wene mõisnikkude ning wabrikantide poolt määrati sõja algamise lõpuliikiks tähtajaks 1931. a.

Misjughused ülesanded seab see seisukord nõukogude ette? Misjughused ülesanded seisawad töötawatel naistel ees nõukogude ümberwalimistel?

Kõige parem wastus igajughustele spioonidele ja röõwliitele, kes meie riiki häwitada tahawad, on kõigepealt see, kui meie weel kindlama tahtjõuga kui seni wõitleme wiie-aasta plaani täitmise eest 4 aastaga. Maal tähendab see tegelikult seda, et kollektiwiiseerimist laiendada, olemasolewate kollektiwmajapidamiste tegewust heale järjele seada. Ühenduses sellega tuleb kõige wihasemat wõitlust pidada kulakute ja nende sabarakkude wastu, kes tihtigi eriti naiste seas oma mõju püüawad laiuli laotada. Töötawad naised peawad aru saama, et kulak ja tema jingrid on nende weriwaenlased, keda mingi hinna eest küllandusjughuse ei tohi walida, waid keda kui kattu küllandusjughust eemale tuleb peletada. Kollektiwiiseerimisega käsi käes tulewad kulakud, kui klass, likwideerida. Sest kollektiwiiseerimine ja kulakute, kui klassi, likwideerimine kõwendab meie riigi kaitset, mis aitab aga sõja hädaõhtu eemale hoida ja annab meile kindlustuse selleks, et tarwilisel filmapilgul suudame walujast näppude pihta anda Poola, Läti,

Humeenia, Eesti, Soome ja teistele bandiitidele, kui nad meile sõandavad kallale tulla.

Töörahwale waenuliste ja samuti teovõimetute inimeste asemele peab nõukogudesse tublid ja töörahwale ustavad seltsimehed walima, kes kulaku pilli järele ei tantfi, kes agarad kollektiiviseerimise tegelased jne on. Criti peawad naised silmas pidama, et aktiivsemad ja tublimad delegaadid saaksid nõukogudesse walitud, kus nad riigijuhtimisest tegelikult saaksid osa wõtta.

Criti tähtis asjaolu, mida nõukogude ümberwalimiste ajal samuti peab silmas pidama, on see, et kuidas külanõukogu on suutnud talurahwa wabafid rahajummafid mobiliseerida, s.t. kas igasugused maksuwõlad (põllumajandusemaks, enesemaksustus, kinnitustraha) on taotatud. Kui seda tehtud ei ole, siis tuleb uuel külanõukogul jalamaid seda teha, eestkätt aga kulakutelt wiimane kui maksukopikas kõikide abinõudega, mis proletaarsel riigivõimul tarwitada, sisse nõuda. Siin ei tohi jõhwiwõrdki järelandmist olla. Tuleb järele waadata, kuidas külanõukogu riigi wõidulaenusid on laiali laotanud. Seda kõike on tarwis teha selleks, et meie majanduslike elu arenemist kiirendada, et wõimalikult rutem lahendada näit. ajutist kaupade puudust, mis meil praegu olemas jne. Sellepärast ou töötawate naiste kohus siingi järele waadata, et mõni Mihkel wõi Jaan täpselt oma maksud maksaks, riigi wõidulaenu ostaks ja wabad rahajummad (kui need ka piisikesed on) hoiutaksfas hoiaks.

Nõukogude wabariigis on töötawatel naistel needfamad ülesanded ja kohustused mis meestelgi. Kõiki neid

ülesandeid aga siinkohal üles lugeda ei luba ajakirja ruum. Ja sellepärast nimetawime waid paari tähtsamat, mille ümber koondumad kõik teised ülesanded. Kõikide nende ülesannete teostamisele, mis kommunistlikel partei ja nõukogudevõimul ees seisawad, peawad töötawad naised kogu jõuga kaasa aitama. Praegune terawa klassiwõitluse ajajärk nõuab meilt, et peame olema aktiivsed sotsialismi ehitajad, aga kes seda ei ole, see on selle wastane. Kõik mandat teed ei ole. Niinimetatud „erapooletus“ pole mitte midagi muud, kui warjatud kulakumeelsus ja kaasaitamine walge Eesti ja teistele salaagentidele — mõnikord ilma „erapooletu“ inimese enda tahtmiseta. Aga faktid näitawad, et „erapooletuse“ ja usumeeste näokatte taha peidawad endid tihti kõige jultunumad nõukoguderiihi waenlased.

Töötawad naised peawad nõukogude ümberwalimise ajal naha kummaks kütina igasugustel wirisejatel ja pirisejatel, kes „ülearu kiire“ tööstuse arendamise, kollektiiviseerimise üle jne hädaldawad. Need parempoolse kallaku pooldajad pole tegelikult muud kui kulaku suuwoodrid, kellele (kulakule) meele järele oleks see, et kollektiiviseerimine luhta läheks, tööstus aeglaselt areneks jne. Ta loodab, et tema siis meie riigis peremeheks saab. Samuti tuleb wõidelda ka nende wastu, kes niinimetatud „pahempoolset“ poliitikat külas tahawad ajada, kas poolwägisi kollektiivmajapidamistesse ajamist wõi midagi sellelaolist püüab läbi wiia. Nende teguwis on töörahwale samuti hädaohtlik.

Meie nõukogud peawad tegutsesmaselgete ja kindlate Lenini põhimõtete

alusel, — mitte mingisugust järel- andmist kulakule, igasugune abi ja toetus, juhtimine kollektiivmajapida- mistele, püüda tehnikute ja tehnik- tudest ühikitalunikke kollektiivmajapida- mistesse tõmmata jne. Ring naiste ülesanne on, et nõukogudesse saaks walitud töepoolest niisugused seltsi- mehed, kes seal nende põhimõtete alusel oskavad õieti töötada ja et

nende seas oleks tarwilik arv naiste- rahwaid.

Meie riigi juhtimine on meie endi asi. Sellepärast kõik käed külge!! Aga- ralt tööle!! Iga minut wiivitust on wegi meie waenlaste weksile.

Elagu nõukogud!!

Elagu kommunistiline partei!!

Nõukogude Liidu kaitsmiselks oleme alati valmis!

Seame delegaatide koosolekute töö uuele, löök- ülesannete alusele

Naisdelegaatide koosolekud peavad saama tõsiselt praktiliseks ja poliitiliseks kooliks laiade naisterahwaste hulka sotsialismi ehitustöösse tõmbamise alal ja ühes põhireserviks parteile, kust ta oma ridu naiseltsiliste arwel täiendab.

See asjaolu nõuab meilt uusi töo vorme ja meetodeid. Tööliste ja töötawa talu- rahwa hullade aktiivuse kasv ei wõinud kõrwale jätta ka naistöliste ja talunaiste- rahwaste hulka. Wabrikutes, tehastes ja kollektiivmajapidamistes näeme naisterah- waste löökrühmade ja delegaatide koos- olekute kaswu. Erilist tähelepanu äratav see asjaolu, et raibonides, kus laieneb ja areneb kollektiivmajapidamise ehitus, ei kaswa mitte üksi kollektiivmajapidamiste delegaatide koosolekute, waid ka küla de- legaatide koosolekute arv. See näitab, et kollektiivmajapidamised kasvatuslikult ümb- ruse peale mõjuvad. Küla delegaatide koosolekud on wiimasel aastal 114.000 võrra kaswanud. Mõõdunud aastal tegi kollektiivmajapidamiste delegaatide koos- olekute arv wälja ainult 4 prots. üldisest delegaatide koosolekute arvust, sel aastal aga juba 22,5 prots.

Peab tunnistama, et delegaatide koos- olekute arvuline kasv on wäga kiire, kuid omadusline külg jääb arwulise kasvust maha. Sääranis maal, kus delegaatide koosolekud ei ole weel suutnud oma tööd nii organiseerida, et nad wastaks täna- päewa löökülesannetele. Delegaatide koos- olekute töö ei ole weel seotud praktiliste

löökülesannetega ja nad ei anna weel otse- kohest praktilist abi kohalikkudele organi- satsioonidele.

Senini on peaaegu kõik, ja ühes sellega ka eestlaste delegaatide koosolekud omaette pisitasa, wanade meetodite ja vormide põhjal tööd teinud. Niisuguse töo taga- järjel muutusid delegaatide koosolekud ainult nõrkadeks poliitringideks, ja juhataja piira- tud propagandistiks, kes ei suutnud naiste- rahwaste hulka juhtida ja organiseerida wõitlusel sotsialismi ehituse hiiglaüles- annete täitmise eest ja kõigi ajutiste ras- kuste ärawõitmisele. Käesolewal aastal tuleb delegaatide koosolekute töös otsustaw pööre läbi wiia. Täna wu erilist del. koos- olekute programmi ei ole. Terwe töo on ra- jatud, nagu juba tähendasime, praktilise töo alusele, kusjuures muidugi neid küsimusi ka teoreetiliselt tuleb walgustada. Mater-jali selleks annab peaaesjalikult meie aja- kirjandus — ajalehed ja ajakirjad. Mui- dugi wõib tööle wastawalt mõnikord ka mõõdunud aasta programmi küsimusi ka- sutada.

Ühes suuremaks puuduseks oli paljudel delegaatide koosolekutel weel see, et nad peaaesjalikult puht elu-olulisi wõi kultuuri- küsimusi arutasid, kõrwale jättes poliitilisi põhiülesandeid: delegaatide klassilise kas- watuse küsimused, nende aktiivuse mobili- seerimine wõitlusel enamliste tempode eest sotsialismi ehitustöös ja wõitlusel klassi- waenlase wastu, kes kõik teeb, et seda ehitustööd takistada.

Delegaatide koosolekute ebaõige organisatsiooniline ehitus, ebaõige töö sisu, nõrk töö omadusline külg on selle tagajärg, et partei alamorganisatsioonid nõrgalt seda tööd on juhtinud.

Partei alamorganisatsioonid ei ole süstemaatiliselt ega tõdige tähelepanuga kuulunud aruandeid naiste tööst ei büroo ega parteiorganisatsioonide üldkoosolekutel. Nõrk juhtimine oleneb tihti ka veel sellest, et väga sagedasti vahetatakse seltsimehi, kes on delegaatide koosolekute juure kinnitatud, mõi jälle kinnitatakse sinna tõdige nõrgemad seltsimehed.

Kuid kogemused naiste töö alal näitavad, et õige juhtimise juures oleks jessel tööl palju suuremad tagajärjed võidnud olla.

Kuumipüüdnusel piirdume siin ühe näitega tööst naiste seas Maleschno nimelises wene külas (Kurski raioonis). Selles külas wiis delegaatide koosolek talunaiste kollektiivmajapidamisesse tõmbamise hoogtöö läbi, moodustas kolm brigaadi — seemnefondi, agitatsiooni ja koll.-majapidamisesse uute liikmete juuretõmbamise alal. Tööbrigaadide aktiivsel kaastegewusel ehitati kollektiivmajapidamisele tallid, koguti ja remonteeriti inventar, forteeriti wihsaseemne jne jne. Kewadel, kui paljud kollektiivmajapidamisest wälja astusid, jäid sinna kõik naisdelegaadid alles ja ei lastnud ka oma perekondi wälja minna. Kõlwiks organiseeriti

lööbrühmad ja wiibi läbi eestujulik külv. Igalpool olid naisdelegaadid eesrimmas.

Seltoodud näitus olgu ühest küljest töötajatele delegaatide koosolekutele praktiliseks eestujuks, kuidas tööd tuleb organiseerida, mille peale tähelepanu pöörata, teisest küljest olgu see nende seltsimeestele, kellel naisdelegaatide koosolekute suhtes likwiidaatorline meeoleolu, hoiatuselks, et jarnane meeoleolu poliitiliselt otse kahjulik on.

ÜK(e)B tekkomitee nõuab, et: „Parteiorganisatsioonid peawad kindlustama töös naiste seas otustawa pöörde läbiwiimist. Selleks on eeskätt waja delegaatide koosolekute töö sisu muuta, otustawalt loobuda nende eraldamisest otsetõhestest poliitilistest löökülesannetest, ja sealjuures tööd mitte piirata ainult delegaatide koosolekutega, waid wiimaseid siduda veel teiste massilise töö wormidega ja meetoditega“.

Seda tekkomitee otjust tuleb kõigil organisatsioonidel silmas pidada ja täita.

Ka meie eesti külades töötawad delegaatide koosolekud peawad tööd naiste seas jellele uuele, löökülesannete alusele seadma.

Kõik meie tähelepanu olgu selle peale pööratud, et delegaatide koosolekud oleksid tõesti need löökbrigaadid, kes mobiliseeriks naiskõikide hulke nii linnas kui maal wõitlusele wiieaasta plaani nelja aastaga täitmise eest, ja kogu meie uue elu hiiglaste ehituse raskuste ärawõitmisele.

S. Allermann.

Kahjutegijad said oma teenitud palga

See tõsiasi, et sotsialistiline ehitustöö wiimastel aastatel Nõukogudemaal hiiglasuuri edusamme teeb, et uned wabrikud, tehased ja tööstuseharud üksteise wõidu üles kerkiwad, tuletab kodanlikele ilmale meele, et proletariaadi sotsialistilise isamaa jõud tugewneb. See kasw kutsub, loomulikult, rahwuswahelise kodanluse wiha ja sõjatungi meie wastu ilka terawamini esile. Seejspoolt püüawad aga külakud ja linnakodanluse jäänused igal wiisil meie ehitustööd takistada ja lõhkuda, warjatud kahjutegewusega tööstusplaanisid rikkuda ja ehitustempoisid nurja ajada.

Wiimase kahe aasta kestel on GPU mitmesugustes tööstuseharudes terwe rea kahjutegewuse organisatsioone awalikult teinud. Peale Schahtini protsessi tehti awalikult kahjutegewus teedekomissariaadis. Wanade inseneride ja tehnikute jõudude promotatsiooniline tegewus tuli ilmsiks jarnastes tööstuseharudes, nagu sõja-, tekstiil-, laewaehituse, nahkwa-, teemias- jne tööstuseharudes. Kõik need awalikult tehtud materjalid tunnistasid juba sel ajal kõike seda, et kontrrewolutsioonilisel kahjutegewusel ühine juhtiw tekktoht olemas on, mis kõik need kahjutegewuse üllitid harud

ühets terwituls koondab. Materjalid tunnistafid ka seda, et see keskkoht riigi juhtiwates asutustes ajub. Organisatsioonide rohtus, nende mõrblemisi pikk eluiga, nende sifemine organisatsioon ja see, et need kontrrevolutsioonilised organisatsioonid wäljamaal asuwate walgetaardlaete organisatsioonidega tihedat ühendust pidafid — fundisid meid aga kahjutegewuse organisatsioonid mitte kui juhustlike rühmitusi, waid kui kodanuse teatud kindlat klassi-wõitluse meetodi hindama, mis meie wastu sifitud.

Tööstuse wõimas tõus, hiigla edusammud sotsialistilise ehitustöö üffikudel alabel ning töölisteklassi ja töötawa talurahwa kaswaw aktiivsus tõid ehituse wäerindadel ei wõimaldanud kahjutegijatel ilma wälise abita kontrrevolutsioonilist lõhtumistööd teha, nende lootused olid kõik piiritaguste nõukogudewastaste ringkondade peale pandud. Rahwuswaheliselt organiseeritud kapitalism oli neile juhtiwaks peajõuks. Sellest räägivad alles lõppenud kontrrevolutsioonilise organisatsiooni — „tööstuspartei“ — lohtuproffessi materjalid wäga selget leeli. „Tööstuspartei“ teguises Prantsusmaa walitewate ringkondade ja kindralstaabi otjeloheste näpunäidete järele.

„Tööstuspartei“ tekkis juba 1926. a. kui „infeneride keskkoht“. Selle keskkohta asutajateks ja juhtideks olid: Paltshinski, kes omal ajal kahjutegemise eest kulla- ja plaatinatööstuses GPU kolleegiumi otjuse põhjal maha lasti, Rabinowitsch ja Fedorowitsch, kes samuti eelmistes kahjutegijate profffesides oma palga said.

„Tööstuspartei“ üks filmapaistwamatest juhtidest, Moskwa tõrgema tehnilise looli profffessor Ramin räägib, et „kontrrevolutsioonilise organisatsiooni asutamise ühels peapõhjuselks oli tõdigepealt poliitilised meeolud wana infenerkonna ridades, kes harilikult kadettidest kuni äärmise parempoolse monarhismini kõikusid.“ Isääranis tuntaw on „endiste omanikkude mõju nende wanade infeneride peale, kes esimestega sifid pidafid ja seda alal hoidsid.“ Muudugi etendas siin kahilemata suurt osa ta see asjaolu, et „tööstuspartei“ juhid ise olid enne revolutsiooni kas suured tööstus-

rib ja kapitalistid, nagu näiteks Rabinowitsch, ehl asusid juhtiwatel ametitel suuremate wabrikantide juures, kus nad suurt palga said.

„Tööstuspartei“ keskomitee arutas mitu tõrda walitewewormi küsimust interventsiooni korral ja jäi lõpuks kodanlike waba-riigi juure peatama. Kuid siinjuures tähendati, et „esialgu on sõjaline diktaatur tarwilit.“ Tööstuse juhtes oli kahjutegijatel põhimõde: kõik endistele omanikkudele tagasi anda. Põllumajanduses juhiti peatähelpanu tugewate, s.o. kulalistite üffik-majapidamiste peale.

Kahjutegijad lootsid oma tegewuses parempoolsete oportunistlike elementide wõidu peale parteis. Nad said wäga hästi aru, et parempoolne praktika meie parteis kulakute huwisid peegeldab ja tegelikult meie Riidu kapitalismile wiib. See lootus lööbi aga lõpulikult puruks selle armuta wastulöögiga, mida partei ja terve töölisteklassi parempoolsetele ja põhimõtetetu parem-„parempoolsele“ blokile andis.

Kõige tähtsam loht „tööstuspartei“ tegewuses on aga ta osawõtul nõukogudewastase interventsiooni ettewalmistamisest. Meie Riidu majanduslike ehituse tõus fundis „tööstusparteid“ seda küsimust just esiplaanile seadma. Kahjutegija Laritshew räägib, et „tööstuspartei nägi juba oma tegewuse alguses ainult interventsioonis seda peajõudu, mis nõukogude walitewust kukutada suudab.“

Wäljamaal asuwad nõukogudewastased organisatsioonid, endised wene töösturid ja kodanlike riikide juhid, kes 1918-19. a. interventsiooni tõdumisest unistawad, aitafid „tööstuspartele“ igapibi kaasa. „Tööstuspartei“ oli tihedalt sestud n.n. wene kaubanduse ja tööstuse komiteega („Torgpromiga“), mis Pariisis asus.

1927. a. lõpul, kui profffessor Ramin, „tööstuspartei“ keskomitee esimees, Pariisis wiibis, sai ta „Torgpromilt“ ja Prantsuse sõjawäe staabilt kindlad juhtnõuad selleks, et interventsiooni ettewalmistust MSW Riidus kiirendada. Alguses määrati interventsiooni tähtaeg 1928. a. peale, siis 1929. a. ja lõpuks 1930. a. peale.

Selleks, et sõjaliselt interventsiooni paremini kindlustada, oli „Torgpromi“

juhtidel Prantsuse walitsuse peamehe Poincaréga ja välisministri Briandiga isiklik kokkusaamine. Nagu Karpow tähendab, kiitis Poincaré kõik selle eitemalmistuse heaks ja rõhutas iseäranis selle peale, et interventsiooni peab Nõuk. Liidu seespool hästi ette valmistama.

„Tööstuspartei“ l. l. oli tihedalt seotud ka nende Prantsuse agentidega, kes Moskwas asusid ja sai nende kaudu juhtivaid näpunäiteid ning otsekohest rahalist toetust.

Peale selle, kui „tööstuspartei“ kontrrevolutsioonilise kahjutegewuse kohta materjal ilmus, püüdis Poincaré end täiesti süütuks teha ja tunnistas selle — nagu see kohanlistel maadel harilikult moeks — nõukogude lehtede väljamõeldud waleks. Poincaré kirjatiit: „NENK kühned“, mis Prantsuse lehtedes ilmus, on aga selle kõige paremaks tunnistuseks, kuidas Prantsusmaa plaanikindlalt interventsiooni ette valmistab ja valmistab.

Nõukogude Liidu proletariaat wõttis selle kontrrevolutsioonilise kahjutegewu organisatsiooni awalikustegemise teate wõimsa klassiwiha awaldufega vastu. Nõukogude Liidu ja terve ilma töörahwast jälgis tähepanelikult kohtuprotsessi interwentide üle, ta näeb selgesti seda siset, mis „tööstuspartei“ ja väljamaa walitsuste wahel oli ja mingisugused Poincaré ega kohanluse poolt nende andmete waleks tembeldamised ei suuda meid ehitada.

Proletariaat mõistis kohut mitte üffi Ramsini, Laritshewi ja teiste kohanluse klassi agentide — interwentide üle, kes meie Liidus asusid, waid ka nende tödunewa kapitalistilise ilma juhtide, nende sõjatule süüitajate üle, kes Nõukogude Liitu tema algusest peale interventsiooni ja näljaga kägistada on püüdnud, lootes omale endist wõimu meie maal tagasi saada.

Proletaarne kohus määras kahjutegijatele teenitud karistuse. Kuid töörahwast ei nõua werd lihtsa kättemaksu himu pärast. Kahjutegijate organisatsioon on kahjutuls tehitud. Ramsinite ja Kalinnikowide, Laritshewide ja Tsharnowskite olemasolu ei ole meile enam kardetaw peale seda, kui nad oma kontrrevolutsioonilise tegewuse juurteni paljastasid ja wastawa karistuse said. Kuid seda enam koondab ja kindlustab Nõuk. Liidu töörahwast oma ridasid ÜR(e)P ümber ta l. l. pealiini täitmiseks, Poincaré-Sõja ja teiste vastu, selle üle proletariaat oma kohtuotsuse lähemas tulewikus täide saabab.

„Tööstuspartei“ kohtuprotsess näitas veel liigne kord, et mingisugused kontrrevolutsioonilised kahjutegewuse organisatsioonid ei suuda ajalooläitu takistada, et sotsialismi ehitustöö sammub ühel kuuen dikul maakerast wõimsalt edasi, rõhudes puruks need klassid ja klasside jäänu sed, kes seda käiku takistada püüawad.

A. Ossip.

Meie ajakiri „Naistöoline ja talunaisterahwas“

Käesolew wõitluse ajajärg seab kõitide ette määratujuured ülesanded. Nüüd algame meie uut majanduse-aastat. See aasta saab meie suure ehitustööd otsustaw aasta olema. Sel aastal pannakse käima uned hiiglatehased: Magnitogorski, Tsheljäbinski, Traktorofski, Kusnetskofi ja Hartowi traktori- ja autotehas, ja terve Nõukogude Liidu ulatuses peab saama kollektiiviseeritud vähemalt 50 prots. ja tähtsamates terawilja raioonides kuni 85 prots. ühiskmajapidamistest.

Need hiiglaülesanded kohustawad meid kõiki jõutagawarasid mobiliseerima, kõige mahajäänumaid hulle nende ülesannete täitmisele organiseerima.

Ajakirjandus, kui hullude organisator, peab selles wõitluses eesrinna sammuma. Sellepärast seisawad meie ajakirja „Naistöolise ja talunaisterahwa“ ees suuremad tehasused kui kunagi waremalt. Ta peab eesilastest naiseliselisi Nõukogude Liidus, eriti talunaisterahwaste hulle, äratama ja organiseerima organisatsioonilise uue küla eest — uue elu eest. Peab neile abiks olema igajugustes liisimustes, mis seotud tänapäewa tödliisimustega.

Meie ajakiri ilmub juba neljandat aastat. Ta on kõige selle aja lestel raskes majanduslises seisnorras olnud, mis ei annud wõimalust teda segadonini ja juurwas laustas wälja anda. Terve toimetuse üd

on lajunud üfsikute teiste tööbega üleloomatult seltsiliste õlgadel partei- ja ühisloonnatöö kohustusena. Kuid kõigi nende raskuste ja puuduste peale vaatamata märkis kewadel Leningradi oblasti parteikomitee poolt määratud „Naist. ja talunaisterahwa“ uurimisekomisjon, et „Naist. ja talun.“ on suutnud kõigi põhiküsimuste peale, mis sotsialismi ülesehitustöö on üles seadnud, reageerida, ja ta üldpoliitiline joon on õige olnud. Komisjon märkis veel, et „Naist. ja talun.“ toimetused, selle peale vaatamata, et tal puudus tegelikult tööaparatuur, on peale ajakirja väljaandmist veel toimetuse ümber hulgaliselt tööd teinud. Toimetuse poolt on välja töötatud eestlastest delegaatide koosolekute programm, käsitöö ringidele poliitwestluste programm, igal kewadel naistepäewaks organiseeritud maadelegaatide külastäigud — konverentsid jne.

„Naist. ja talunaisterahwas“ on võitnud omale toha eesti naiseltsiliste seas. Ta on üks loetavamatest eestikeelsetest ajakirjadest. Paljud kirjad, mida toimetused on saanud, eriti maalt, tunnistavad, et talunaisterahwastel on huvi oma ajakirja vastu. Tõendusena toome ühe wäikse wäljawõtte ühest kirjast Siberist: „Tellimiste wastuwõtmine läheb täiel hool. Naist. ja talun. tunnewad oma ajakirja vastu suurt huvi. Kwititungi raamatust ei jatkanud laugeltsi. Oma ajakirja oodatakse, ja loetatakse kaanest kaaneni. Meie küla siseses elus on „Naistööline ja talunaisterahwas“ tuntawa pöörde toonud.“ Paljud delegaatide kirjad terwitawad „Naist. ja talun.“ kui wäsimata wõitlejat kollektiiviseerimise wäerinnal jne.

„Naist. ja talunaisterahwas“ on hulkade ajakiri. 1927. a., kui ta ilmuma hakkas, siis kinnitas Leningradi oblasti parteikomitee naisteosakond järgmised „Naist. ja talunaisterahwa“ osakonnad: 1) Üldpoliitiline osa: agiteerib ja propageerib partei ja nõukogudewalitsuse ülesandeid. 2) Ilukirjanduse osa: toob tõlkeid ja algupäraseid jutte ja luuletusi. 3) Lasteleheküljed: awaldab peaaesjalikult laste jutulesti ja jalmitesti. 4) Ema ja laps: kaswatuslikud küsimused ja praktilised näpunäited laste-

watuse alal (lasteõhmed, lasteplatfid, lastemängud, mänguajad, toitmine jne). 5) Terwishoid: arsti westlused igasuguste haiguste kohta ja nende ärashoidmine. 6) Kirjasaatjate osa: sõnumid kohtadelt ja walgest Eesti. 7) Majapidamise osa: igasugused näpunäited kodustele perenaisetele, talunaisterahwastele (ühisööb, toiduwalmistamine, loomade terwishoid, riiete walmistamine jne). 8) Küsimused ja kostmised.

Kendest osakondadest oleme tänapäewani kinni pidanud. Kõigi osade jaoks igas numbris materjale mahutada ei ole ruumi puudusel võimalik olnud, kuid järjekorras oleme nende osade küsimusi alati walgustanud.

Üks meie ajakirja nõrgematest külgedest on kirjasaatjate osa — nõrk side külaga —, mis terwet meie tööd halwab. Meil peats palju laiem ja kindlam side olema külaga, mis märtsi ajakirja sifu tõstaks.

Toimetused ei ole sellel alal mitte veel kõige ära teinud, mis tarwis oleks, ja kohalitud organisatsioonid ei ole „Naist. ja talun.“ ümber hulkasid organiseerinud.

Kaua lonkas meil ka ilukirjandusline osa. Wiimasel ajal on siin asi paranenud. Ilmuwad juba algupäraseid ilukirjanduslikke tööd (Terijõe, Peno Alnovo j.t.). Lasteleheküljele tuleks eriti tähelepanu pöörata. Meil ei ole eesti keeles peaaegu midagi laste jaoks kirjutatud ja seni, kui meil võimalik ei ole erilist lastekirjandust välja anda, mille järele tungiw tarwidus on, peame ostama ära kirjutada seadagi võimalust, et üks kord kuus „Naist. ja talun.“ lastelehekülje välja annaksime. Hiljuti Eesti Proletaarse Kirjanikkude Assotsiatsiooni juure moodustatud lastekirjanduse sektiioon lubas selle lehekülje regulaarselt oma hoolde alla wõtta. Opetajad maalt peawad siin ka taasa aitama. Meil on küll juba olemas üfsikud lastejutud, kuid nad ei ole laste keelele kirjutatud, s.t. laste jaoks kirjutatud. Selle asjaolu peale tuleb lastekirjanikkudel tähelepanu pöörata.

Meie ajakirjal on muudugi veel palju ja palju muud puudusi. Meie peataime siin ainult filmapaiswamate ja tuntawamate puuduste juures. Meie ootame teilt, lu-

gejatelt, näpunäiteid, ettepanekuid ja eneses armustusi.*)

Masšilises töös naiste seas omandab ajakiri rekonstruktiivsel ajajärgul esimese koha.

Meie ajakiri hakkab nüüd korralikult üks kord kuus ilmuma. Toimetus kutsub kõiki naisfeltilisi talle selles suures töös kaasa aitama. Nõul. Viibus on meie ajakiri „Naist. ja talunaisterahwas“ ainuke eestikeelne naisterahwaste ajakiri, tema ümber koondame kõik oma jõud!

Toimetusel tuleb uue hooa enda ümber hulgaliselt tööd kõwendada ja luua uued, laiemad sidemed maaga. Seda tööd ei saa teha mitte üksi ajakirja weergudel, waid tarwis on otsekoheselt elawat sidet eesti külade, kollektiivmajapidamisega, koolidega jne.

Niisugusel põhisidemel peavad olema lugejatest organiseeritud ajakirjale kaasaaitajate grupid. Wene naisteajakirjade juures annab niisuguste gruppide töö häid tagajärgi.

*) Kirjutage järgmise aadressi järele: Ленинград 31, ул. 3-го Июля, из-во „Кюльвая“.

Neid gruppisid tuleb luua Leningradi eesti naisfeltiliste seas wabrikutes, Haridusmajas, maal eesti külades ja kollektiivmajapidamistes. Grupp koosneb organisaatorist, kes tellimisi vastu võtab, kirja saatjatest ja aktiivsetest ajakirja lugejatest. Grupi ülesanne on tõsta ajakirja tellijate arvu, organiseerida ajakirja üksikute numbrite kollektiivset lugemist ja kasvatada uusi kirjaasaatjaid.

Niisugune töö annaks võimaluse ajakirja tiraashi, hullate aktiivsust ja teadlikkust tõsta ja paneks „Naist. ja talunaister.“ tugewale masšilisele (hulgalisele) ja majanduslisele alusele, mis võimaldaks ajakirja tööd sisuliselt ja tehniliselt parandada.

Gešiklät peavad meie ajakirja eest võitlema naisdelegaadid. Wiige töötöbna ülewaltöödud ettepanekud läbi. Kirjutage meile kohe, mis teie ajakirja toetuse alal ette olete võtnud. Kui meie kõik läed külge paneme, ainult siis suudame oma ajakirja masšilist tööd wastawale kõrgusele tõsta ja erilise naisteajakirja väljaandmist õigustada.

Toimetus.

Meie ja nemad

Mul pole teada, kas teie külas tehti jõuluajal usuwastaseid jutuaJamisi, ei tea ka seda, kas wõttis lugeja nendest osa. Rahju, et ei tea, aga pole midagi parata. Oletan, et siiski tehti, oletan ka seda, et usklik lugeja pain kartusel nendest osa ei wõtnud. Nende lugejate jaoks ongi eelolewad read.

Meie punitufime jõluuaegsete usuwastaste loengute läbiwiimisel kokku ka mitmesuguste niisuguste küsimustega, mida naisterahwastel tingimata waja teada.

Milles seisawad need küsimused?

Nimelt selles wahes, mis on meie ja nende õpetuste wahel.

Mida õpetame meie?

Meie õpetame, et naisterahwas on täiesti ühediiguline mehega, et naine pole mehele mitte ori, waid feltiline, wõitluslaaslane, et naine on seaduse ees täiesti ühewääriline mehega.

Mida õpetawad nemad?

„Naesed, kuulge oma meeste sanna, kui isfanda sanna. Geft mees on naise pea, nenda, kui Kristuski on koguduse pea . . . Aga nenda kui kogudus Kristuse meele walla all on, nenda on ka naesed oma meeste meelewalla all teige asjade sees . . .“ (Gewesuse r., 5. peat., 22—24. salin.)

Muidugi pole need piibli wõi usumeeste ainsad õpetused naiste kohta. Meid on weel palju ja mitmesuguseid, wõtame näit. kas wõi Peetruse 1. r., 3. peatüki 1. ja 6. salmi:

„Nendasamuti, teie naesed, kuulge oma meeste sõna . . . Nenda kui Saara Abraami sõna wõttis kuulda ja hüüdis teda isandaks . . .“

Tšaari ajal toppisid papid sellaseid õpetusi igale poole, et nad aga tödtawale naisele kättesaadawad oleksid. Nüüd ei tee papid seda enam nii awalikult, kuid siiski usumeeste algatusel kestab igalpool weel praegu maadlus selle wastu, et naised

wõtawad osa ühiskonna tööst uue elu ehitamisel. Praegu on käimas nõuogude ümberwalimised. Kui palju jäetakse wast praegugi tublised naistöölisi wõi talunaisterahwaid jellepärast küllades nõuogudesse walimata, et nad — naised on. Deldakse põlastawalt weel paljudesti kohtades: see pole naiste asi.

See pole weel töit. Waatame enda lähedal ringi, kas ei leia me küllas weel praegugi muidki metsinimese tegusid naiste wastu meeste poolt. Kas ei tulnud, lugeja, sinu kodukülaski ette niisugust juhust, kus „pühade“ auru all olew mees koju tulles meitsitu praalimisega naise läbi sõimas wõi läbi pelsis, lišades:

— Kas sa, kuradi lehm, ei tea, et mees on naise pea? Ma sulle kuradile näitan.

Tuleb ette weel niisuguseid juhuseid ja niipalju kui tahate... Iseäranis aga „pühade“ ajal, „pühade“ peaga. Kas lastewad küllas mehed, iseäranis usklikud mehed, heatahtlikult naist koosolekule wõi mujale inimeste hulka, peale palwetundide? Kas ei tule sellelgi alal weel ette samasuguseid perekonna draamasid? Tuleb, ja niipalju kui tahate. Kas siin on sama wana laul, et mees naise pea on ja naine sellepärast orjalikult mehele alluma peab.

Kas oleb sa, lugeja, ise anmu sarnasest seisukorrast pääsenud? Kas on suur hull lugejaid sarnasest seisukorrast pääsenud? Kas ei tee sinu oma kodus mees „auruse peaga“, wahesi aga ifegi selge mõistusega samasugust mürgelt? Usun, et sarnaseid nähtusi leidub taludes weel õige palju. Kas linnas pole? Leiame linnasgi. Leiame hulgakese töölisigi, kes sugugi hea pilguga sellele ei waata, et naine wahesi Haridusmajas läib, et ta osa wõtab ringide tööst. Kas on töit kommunistid sellest puhtad?

Kas ei tule ifegi kommunistide perekondades ette samasuguseid nähtusi, et mees naist ei lasse oja wõtta ühiskonna tööst, et mees naist kodust wälja ei lasse. Tingimata tuleb!

Mida siis peafime nüüd tegema?

Naistel endil kõigepealt, ning ka meestel, kes niisugusest pimedusest ja rumalusest wabad on, tuleb siin tõsine sõjakäik ette wõtta sarnaste orjaaja waadete ja kõigepealt nende põhiallita — usu wastu. Ehitame uut ühiskonda, milles pole maad wanadel orjaaja jäänustel ja waadatel. See ehitus nõuab palju uusi töökäsi ja tööpäid, terve töörahwas peab siin aktiivselt osa wõtma, teadlikumad, eesrinnas sammujad naised kui ka mehed peawad siin agoralt kaasa tõmbama ka neid, kes weel „kõrdipaja ees tukuwad“, nagu ütleb üks tundmata luuletaja omas samuti wahetuntud laulus.

Suur puudus igasugustest kaadritest sunnib meid siin asja tõsiselt wõtma. Suur hull koduperenaisi, kes weel wanade orjaaja päranduste tõttu meie ülbisest tööst osa ei wõta, suur hull talunaisi, kes ufulistest waadete mõju all weel meie ühiskonna tööst eemal seisawad, tuleb tõmmata kaasa, sest kõigepealt töötawate naiste wabastamine igasugustest wanadest külletest on naiste endi asi. Gesikätt peawad naised ise wõitlust alustama toore ja alatu ümberkäämisega „naise pea“ — mehe — poolt. Wanad waated naise kui alama olewuse peale peawad nüüd, kus me juba mõlema jalaga sotsialismi ajajärku oleme astunud, lõplikult meie elust wälja roogitud saama, nii et mingisuguseid juurelesi ega wõsusid neist järele ei jääks. Seda õpetame meie töötawatele naistele wastulaaluts „pühakirja“ orjuseõpetustele.

A. Sagittarius.

A. SAGITTARIUS

„JEESSUSE LAPSED“

TÕDE LAHKUSULISTEST

45 lehekülge.

Hind 59 kop.

„KÜLWAJA“ kirjastus — Ленинград 31, улица 3-го Июля № 48.

Ilukirjandus

NOORUS

A. TERIJÕE

(Järg)

— Lehte kirjutas? Ta on siis tark mees! — imestas Ants. — Meil oli külas üks kooliõpetaja, see kirjutas korra pidust kah lehte. Temale võiks rääkida küll.

Mintigi samal õhtul ühiselt Karmi poole. Karm istus laua ääres ja luges. Tuba oli tal wast veel poole väiksem, kui see, milles elas Ants oma tädi perekonnaga. Muud ei paistnud siin Antsule silma, kui wana puust woodi, wahariidega ületõmmatud wäike laud ja paar taburetti. Nurgas kasti peal aga olid mõned raamatud.

— Näe, mis nüüd wiga, wõi külalislituleb, — naeris Karm, kui sisseastujaid silmas.

— Jah. Muud kui loed aga... — rääkis Waska wanamehelikult. — Ants nägi uudist, tahtsime sulle rääkida ja aru pidada...

— Eks siis rääkige aga pealegi, — oli Karm nõus. — Katsuge end istuma mahutada. Üks võib woodi serwale istuda.

Waska istus koduselt woodi serwale, kuna Ants taburetile aset wõttis.

— Tead, Karm, Turk käib lõuna ajal nurgataguseid mööda kuulamas! — pahatas Waska wälja.

— Niisugust juttu aja tasemini... — hoiatas Karm tasa.

— Ah, õigus jah. Ants, — siin näitas Waska Antsu poole, — on paar korda näinud. Kuulab ja kirjutab omale taskuraamatusse.

— Soo-oh? — imestas Karm, kuid ta näost paistis, et see uudis tema jaoks enam uudis pole. — Mis sa mõtlesid siis teha? — küsis ta Waskalt.

— Mis sina arwad? — küsis Waska omakorda Karmilt.

— Niisuguse kuulamise eest tuleks karistada, aga, — ta waatas Antsu otsa,

— Ants ei tohi seda kodus oma pere-
rahwale rääkida.

Ants tundis end kohmetawat. Ta tundis, kuidas midagi talle kusagilt näkku walgus ja seal pakitsema hakkas.

— Sinu toaperemees kannab meist-
rile ette, mis ta tööliste hulgas kuuleb ja tädi ise on samasugune, — seletas Waska awameelselt.

— Ma ei räägi nendele midagi... —
wastas Ants tasa.

Karm waatas talle uuriwal pilgul otsa, siis tuli aga tal meele, et Ants ise ju selle sündmuse ülesleidja oligi, ning ta seletas:

— Sa, Ants, ära pahane ole, et ma seda ütlesin. Sa wõid ju ise hea poiss olla, aga sa oled alles lühikest aega siin, sellepärast on loomulik, et sa neid ei tunne. Niisugusel juhusel aga peab hoiatama, et sa ise teaksid, kellega sul tegemist on. Kui sa meeste hulgas kuuledki mingisuguseid juttusid, noh, kui mõni kirub meistrit wõi wabriku-
walitsust, siis ära kodus räägi, see teeb teistele meestele pahandust, aga meie peame siin alati ühel nõul olema.

— Ma lähen nende juurest ära, —
oli Antsu wastus.

— Ega sellega praegu veel kiiret ole, — wastas Karm. — Sellega on aega, nüüd aitab ettewaatusest küllalt.

— Ma teen Turgile selle karistuse ära, — ütles Waska.

— Mis sa talle teed? — küsis Karm.

— Waja ristida, — wastas Waska.

„Ristimine“ oli niisugustel juhtumistel tuttaw abinõu, esimene hoiatus nuuskijale, kui aga see ei aidanud, siis tulid juba järgmised, suuremad karis-
tused.

Lepitigi sellega kokku. Ants ja paar teist poissi, keda asjasse tõmmata ta-
heti, pidid Waskal abiks olema. Karm

lubas ise meeste seas tarwilisi ettevalmistusi teha. Siis läksid sõbrad mõlemad minema.

Ants ei läinud sel öhtul nii wara tuppaga nagu harilikult, ei heitnud nii wara magama. Ta läks ühes Waskaga silla poole, mis wiis üle jõe Iwani poole.

— Ma lähen nende juurest ära, — ütles Ants teel jällegi Waskale, kui nad juba Antsu korterist kaugel olid.

— Ära wõiks ju minna, aga kus sa omale uue korteri leiad? — küsis Waska.

— Peab küsima meeste käest, ehk mõni wõtab oma juure, — arwas Ants.

* * *

Lõuna aeg. Jaoskonna ukse lähedal, tühjade poolikastide wirna juures istuwad mehed ja kinnitawad keha.

— Wenelased saanud jälle wastu pükse, mis siin leht aitab, eks seda olnud juba Jaapani sõja ajal näha, et kui sada wersta maha jooksti, siis lehed kirjutasid suurtest wõitudest, — räägib wana Umal, eluaegne ketraja. Siis hammustab ta suure suutaie leiba ning poole silku suhu, mida lonksu külma teega niisutab.

— Petrogradis on kuuldawasti asi põnew, ega seal wist kaua ei lähe, et tulewad jälle wiienda aasta päewad, — arwab keegi teine.

Siinsamas istub poolikastil ka Karm ning hammustab nobedalt ahwenat ja leiba, kuid Waskat ega ka Antsu ei ole siin. Karm aga ei seisa kuidagi pingil paigal, ta kuulatab igat krabinat, waatab kord kastiwirna, kord masinate wahele, kus Ants istub ja peab kastiwirna tagust silmas, sealt on paremini näha. Oma ametis saab Ants isegi söömiseks mahti.

Ants tõuseb püsti. Erutatult hüppab samal ajal ka Karm püsti, põnew ootus naerunäol. Kastiwirna tagant kuulub karjatus: — Ööh! — ühtlasi ka maha-kukkuwa plekknõu klobin ning түseda keha kukkumise mütsatus. Kastiwirna otsast krabib Waska ahwikiirusega maha ja astub wirgalt kaugemale.

— Appi! Appi! — kuulub kastide tagant. Inimesi hakkab kokku tulema, ühes teistega tulewad ka Ants ja Waska.

Karm ühes teiste sööjatega astub kastiwirna taha, kust kuulduwad appihüüded ja ägamine.

Suures wedelikuloigus on poolmeister Turk pikali. Tal on pea lõhki. Selles õnnetuses on nähtawasti ämbri serw süüdi. Peahaawast walgub pikkadele juustele werd, kuid poolmeistri riided ja nägu on kaetud nurjatu sopaga, musta, masinatelt kogutud sodise õli-wedelikuga. Esialgul paistab ta olewat abitu nagu karbist põrandale kukkunud kilu, millelt tilgub soolwett, siis aga hakkab ta rähklema ja püüab end üles upitada.

— Mis te jõllitate, aidake mind üles! — karjub ta wihaselt oma ümber kogunud muigawa hulga poole.

— Kes'se tahab käsi määrida?... — kohmab keegi waatajate hulgast.

— Mis?! Oh sa pasatski! Kes see oli? Eks ma waata, kas homme weel oled siin wabrikus! Kes see oli?

Keegi ei wasta.

Kuuldub wile ja masinad lähewad jälle käima. Paar wana „prädlitsikut“ wõtawad Turgil käe alt kinni ja upitawad ta üles. Wihast pilku mahajääjate poole saates tuigub Turk uksest wälja.

Saal on aga maast laeni täis wurinat, klõppimist, ähkimist. Masinate juure's askeldawad inimesed ruttu ja ruttu.

Poole tunni pärast tuleb pristaw, tema kaasas on direktori abi ja meister. Waatawad maast sopast õliplekki, millesse segunenud mõned weretilgad, waatawad wana ämbririsu, mis kukkudes mõlki läinud, siis pöörab pristaw end Umala poole, kes kõige lähemal töötab:

— Sinu nägema, kes tegema see siga tegu?

Umal paneb käe kõrwa peale ja karjub kähisedes:

— Ei mina, wana inimene, enam kuule hästi, härrad, kas saaks natuke waljumini?

— Sinu nägema, kes wiskab see ämber?

— Ei mina näinud midagi, ma istusin siin oma masina juures ja sõin.

Niisuguse wastuse andsid kõik tööliised. Keegi ei näinud ega kuulnud midagi. Kui wast ehk mõni orjameelsem

wana ketraja oleks tahtnud midagi rääkida, siis ei lubanud seda kartus: tööliste ühine pere ei jäta äraandmist ega keelepeksu karistamata, siis oleks kindlasti tabanud rääkijat seesama saatus, mille osaliseks sai nuuskur poolmeister.

Antsultki küsiti: — Sinu nägema?

Ants wastas sirgelt pristawile silma waadates:

— Ma tulin wäljakälgukohast, kui kuulsin appikarjumist, läksin waatama, siis nägin, et poolmeistril midagi oli juhtunud, siis hakkasid masinad käima, ma tulin töö juure. — Seda oli talle õpetanud Waska.

Pristaw, tema järele ka mõlemad wabrikuhärrad läksid tagasi sama targalt, kui nad olid tulnudki.

V.

Ants sai Iwani poolele Waska lähedale tillukese toa. Seda soovitas talle Waska, kes linnas üleskaswanult palju elutargem oli kui Ants. — Siin oled sa omaette mees ja kellegil ei ole sinuga kauplemist.

Uus tuba oli ka hinna poolest Antsule sünnis, ei olnud liig kallis. Karmi käest, pärastpoole juba isegi raamatukogudest, tõi Ants kaenlatäied raamatuid, luges ja luges. Luges kõike, mis kätte juhtus, luges ühe õhtuga läbi paksu raamatu, kuid alati pidas Ants meeles Mihkli õpetust: — Igas raamatus on kaks teadust, on meie õpetus ja nende õpetus. Tihti tuli Waska Antsu poole.

— Loed jälle?

— Jah, wastas Ants, nagu tunneks end millegis süüdi.

— Ei mina küll lugeda ei tahaks, ei wiitsi, istu nagu papp raamatute taga tundide kaupa, see on ju igaw.

— Ei, — wastab Ants pikkamisi, — kui hea raamat on, siis ei ole igaw. Loed wõõraste maade üle ja mõtled — nagu ise oleks seal, näeks ja kuuleks kõike, mis seal tehakse.

* * *

— Kuuled, Waska, ma olen juba wiieist aastane.

— Mina juba seitseteistkümnepäevane, ja ei ole midagi.

— Juba kolme päewa eest sain wiieist aastaseks.

See oli augusti algul, kui õõd juba weidi pimedamaks hakkasid minema ja Ants endale juba lambimuretses. Waska istus woodiserwale, sest Antsul oli ainult üks taburett ja sellel istus ta ise.

— Kuuled, Ants, kas sul on täna õhtul lugemisest aega?

— Mis siis?

— Lähme wälja.

— Kuhu?

— Tuled?

— Ei tea, — wenitab Ants pikkamisi. Tal on üks huwitaw raamat alles pooleli, tahaks lugeda kiiresti lõppuni ja waadata, „mis sellest asjast wiimaks sai“.

— Miks sa ei tea? Muidugi tuled?

— Kui teaks, kuhu sa minna tahad, ehk siis tulen.

— Tuled muidugi, wa lugemismasin, säh, loe! — Waska annab Antsu kätte lehe, mis imelikul lihal kirjal, ladina tähtedega trükitud.

Ants waatab ja waatab lehte, loeb:

„Kõigi maade töölised, ühinege!

Seltsimehed!

Juba kolmandat aastat kestab metsik weresaun, mida kapitalistid korraldanud paljude maade tööliste kallal. Töölisi ja talupoegi topitakse sinelite sisse, antakse püss kätte ja saadetakse samasuguseid töölisi ja talupoegi tapma. Meile räägitakse, et me sõdime keisri, usu ja isamaa eest. Meie sõdime wabrikantide, pangahärrade ja suur- ning wäikehangelajate rahakoti eest! Waadake, kui kõhnaks on töölised ja talupojad jäänud sõja ajal. Waadake, kui palju maad on külades jäänud sööti, sellepärast et nende põldude harijad tapalgule on tassitud. Waadake, kuidas selle ajaga aga kurnajate pugud paisunud on! Meile räägitakse, et me tasume sakslastele kätte 700-aastase orjapõlwe eest. See on wale! Meie tapame saksa töölisi ja talupoegi, kellel meie orjuses niisama wähe süüdi kui meil endilgi, keda nende mõisnikud ja wabrikandid niisamuti

kurnawad, nagu meie omad meidki. Need mõisnikud ja kapitalistid, kes meie orjapõlwes süüdi, on praegu niisama kõvasti meie kaelal, nagu ennegi. Meie peame oma püssid pöörama nende härrade vastu, siis tasume endise ja praeguse orjuse eest kätte! Maha wennatapmise sõda!

Elagu sõda mõisnikkude ja wabrikantide vastu!

Elagu klassisõda kõigi kurnajate vastu!

Sotsiaaldemokraatlise tööliste-partei linnakomitee.

Ants ei osanud midagi ütelda. Imeikkude hiilgawate silmadega waatas ta Waska otsa.

— Kust sa selle said? — küsis ta lõpuks.

— Seda ei saa kuidagi öelda, — wastab Waska, siis küsib: — Kas on õigus?

Ants ei wasta midagi. Ikka weel waatab ta lehte.

— Tead, Ants, — algab Waska jälle. Neid lehti on palju. Neid peab seinetele kleepima, hoowidele wiskama ja tööliste kasarmute ukse alt sisse topima, nii öeldi mulle. Nüüd ütles mulle, kas tuled kaasa?

— Jah! — Ants hakkas kähku pinsakut selga tõmbama.

— Sa küsisid, kust ma selle sain. See inimene, kelle käest ma nad sain, ütles, et ma seda ei tohi kellegile öelda. Tema teab kah ainult seda, kes temale andis, aga kes tegi, seda ta ei tea, ei tohigi teada, — nii ütles ta mulle. Kui meil neid leitakse, siis pannakse meid wangi. Me peame ettewaatlikud olema, et wõmmid meid kinni ei wõtaks. Kui sina kinni jääd, siis ära räägi midagi sellest, kah mina ei räägi. Lõõgu maha, aga ma ei ütles, kust ma nad sain. Waata, Ants, seda peame meie tegema.

Nüüd astusid mõlemad poisid wälja.

— Ega meil ei ole palju kleepida, meil on wist kümne uulitsa ümber. Mujal teewad teised, — sosistas Waska tasa Antsule.

Weidi maad läksid nad edasi, siis pistis Waska käe ühe maja plangi alt

sisse ja tõmbas plekist purgi wälja. Ta andis selle Antsule ja ütles:

— Siin on pintsel sees, sellega pinselda plank lehe suuruselt üle, ma määrin lehe peale, siis lähme edasi. Kui taga ajama hakatakse, siis laseme teine teisele poole jalga, et mõlemad kinni ei kukuks.

Ants tõmbas pintsliga plangile ja Waska kleepis lehe peale. Pimedas paistis walge leht tumedalt plangilt terawalt silma.

— Ilus, — ütles Waska, — nüüd shiwa edasi!

Paljudes kohtades walendasid plangil lehed, palju oli neid heidetud üle hooiwärawate ja ukse alt kehwadesse majadesse pistetud, kui Ants äkki tugewat kätt tundis endal kraest kinni hakkawat ja kärisewat häält ütlewat:

— Stoi!

Waska, kes parajasti lehte kleepis, pööras nagu wedrul ümber ja wirutas Antsu kinnihoidwale „wõmmile“ rusikaga vastu nägu, ent lahti see Antsust siiski ei lasknud. Ants pööras end „wõmmi“ käte wahel ja äigas talle purgist kliistrijäänused näkku. Samal ajal tõmbas Waska „wõmmi“ wile ühe ropuga ära, ent „wõmm“ hakkas oma silmi kliistrijäänustest puhastama. Ühe silmapilguga olid poisid üle plangi hooiwis ja otsisid siin natuke ringi waadates wäljapääsu, siis sibasid wastaspoolsesse äärde, kus samuti plank oli. Warsti kuuludus aga mahajäänud seadusewalwaja poolt häälitsemist:

— Dershiite*)! — karjus kärisew häält teiselpool planki. Ettewaatlikult plangi wahelt wälja piilunud ja näinud, et uulits tühi, ronisid poisid üle plangi, ja olid peagi kardetawast kohast kaugel.

Waska läks ühes Antsuga tema korterisse, kus mõlemad poisid end kliistrist puhastasid. Siis hakkas Waska koju minema.

— Kuuled, Waska, — peatas teda Ants, — kas sul neid lehti wael järele jäi?

— Paar tükki on taskus, — wastas Waska hooletult, ise nagu rahul olles

*) Hoidke kinni!

sellega, et nendel korda on läinud nii heade tagajärgedega ülesannet täita.

— Anna üks mulle, — palub Ants aralt.

— Kui see sult leitakse, siis on paha, pannakse kinni, — seletab Waska tõsiselt.

— Ega ma omale ei jäta, ma saadan külasse.

Waska wajub mõttesse. Wiimaks leiab siiski otsuse:

— Ma arwan, et külasse peaks küll saatma. Aga ära sa oma nime juure kirjuta. — Ta võtab taskust lehed ja annab ühe nendest Antsule.

— Saadan sellele mehele, kellega ma seal ühes tööil käisin, — seletab Ants. Siis läheb Waska pikal, mehelikul sammul minema.

Ants istub aga laua äärde ja kirjutab pliiatsiga suured harakil tähed lehele alla:

— See on meie teadus.

Siis pistab ümbrikusse, mida ta toonud emale kirja saatmiseks ja kirjutab sellele adressi:

Üle Tohtla jaama.

Suure-Sagudi külasse.

Mihkel Põrk.

„JUMALAARM“

A. TERIJÕE

Toomingatē õiehelbed langesid pikk-misi, nagu sügawas mõttes maa poole. Näis, nagu tunneks nad kahju warasest surmast, ilusast kewadest.

Juba olid aga kaswanud sirelitele pisikesed õienupud. Elu ei kao, kestab waid igawene waheldus, muutumine.

Toomede all, aia ääres waatasid paar kulupea eite ning wäike laps kaugele teele, kust oodati kirikhärrat.

Waatas pisikene Miia, siis müksas külge ühele eidele:

— Kuuled, Puusilla tädi, mis kirikhärra toob, et meie teda ootame?

— Toob wanaemale jumalaarmu, — wastab Puusilla tädi pühalikult.

— Näe, mis tema, tühi, ka pärib, — pomiseb teine eit.

— Mis see jumalaarm on? — pärib Miia.

— Kaswa suuremaks, küllap siis teada saad, nüüd ei saa sina weel sellest midagi aru.

— Räägi aga, küll ma aru saan, — mangub Miia.

— Jumalaarm on püha asi. Wanaema on haige. Kui nüüd kirikhärra tuleb ja temale jumalaarmu annab, siis ta saab jumala õnnistust, siis on tal parem, saab terweks, — seletab nüüd tädi.

— Aga mis see jumala õnnistus on?

— Hmh, eks ma õelnud, et sa sellest aru ei sa. Ära parem pärigi.

Miia on waid. Ta teab isegi, et ta weel wäikene on, kuid aru saaks ta küllalt, kui aga tädi seletaks. Ta ei tahagi olla tädi juures. Tädi on paha. Ta läheb hoopis ära.

Läks Miia kaugele aianurka ja istus sinna maha ning hakkas toomelheid koguma. Ta tahtis koguda terve peotäie ning wiia wanaemale, haigele wanaemale.

Kogumine aga wõttis aega. Pole kerge niisuguseid wäikseid asju peotäit koguda. Äkki kuulis Miia laulu.

— Wist tuli kirikhärra, — mõtles Miia, unustas milleks oli kogunud helbeid ja heitis need käest, ning jooksis toa poole. Toas olid mitu külainimest. Laul oli lõppenud, nüüd olid kõik põlwili pörandal. Wanaema woodi ees aga oli suur mustakuuega mees põlwili, selg ukse poole ja pomises midagi leiwast.

Imestusega waatas seda pilti Miia. Ei pannud sedagi tähele, et ninas midagi sügeles ja wäljapääsu otsis.

Wähe aja pärast tõusid kõik üles ja mustakuuega mees andis wanaemale prääniku ning selle peale peekrist rüübata. Peeker oli täiesti sarnane wiinaklaasile, ainult weidi suurem ning kollane. Läbi ei paistnud. Wanaema ei

Tulewane wõitleja.

osanud sellest peekrist nähtawasti juua, sest suunurkadest jooksis punane wedelik alla.

— Wiin, wiin, — mõtles Miia, sest lihawõttel nägi ta suures külas Nõmme Liisi pulmas samasugust wiina.

Mustakuuega mees pühkis wanaema suu puhtaks, siis hakati laulma. Miiale jäid meele esimesed sõnad:

„Minu süda rõõmustelle,
jäta patu kombed jälle . . .

— Isa on samuti rõõmus ja laulab kui wiina saab, — tuli Miiale meele, siis lõppes laul, mustakuuega mees hakkas minema ja isa andis talle raha.

— Kaupmees! — otsustas Miia.

Wärawa ees ootas kaupmeest kahehobuse wanker, nagu see, millega mõisahärra kewadel külast läbi sõitis.

Õhtu eel suri wanaema . . .

Ema saatis Miia Puusilla tädi järele. Tädi Jaan küsis:

— Noh, Miia, kas on kahju, et wanaema suri?

— Aga miks wanaema jõi ja laulis, waat sellepärast surigi, — seletab Miia tõsiselt.

— Mis? Kunas ta jõi? — küsib imestanud Jaan.

— Täna. Üks mustakuuega kaupmees andis talle ennem präänikut, siis wiina, wanaema jäi jooonuks ja hakkas laulma. Ise haige ja laulab, — rääkis Miia asjalikult.

— Kes sulle ütles, et see kaupmees oli? — küsis Jaan naerunäol.

— Aga isa andis ju talle prääniku ja wiina eest raha, — wastab Miia. — Ma arwasin kohe, et kaupmees.

Jaan naeratab, ent Miia wajub mõttesse.

— See ei olnud wist hea wiin, — sõnab ta siis.

— Miia, ega see wiin ei olnud, see oli jumalaarm, — seletab Jaan.

— Päh, mõni jumalaarm! Ega siis wanaema oleks surnud, — on Miia kindel otsus.

KASWAME

Jälle on külmataat joonistand lilli, weidraid ja naljakaid aknale.

Põhjatuul kiunutab tüütawat pilli, raadio krõbiseb . . . Pakane.

Tublisti kõetud kõik kolhoosi ahjud, punases nurgas on hubane.

Aasta on mööda. Kasud ja kahjud kokku kõik täna siin arwame.

Alguses wäikene. Töökäte puudus tundus siis landas ja kaewulgi.

Hirwitust, ahwardust klunkritel kuul-
dus, —
julgelt siin rühiti edasi.

Leppil kui puhkesid pruunikad pun-
gad . . .

Lööktööna tehti kõik külwitöö.

Wili — see koos ammu. Traktor nüüd
hundab
metsas — saab rammusam põlluwöö.

Kolhoosi pere on kosund ja kaswand, tänagi kaswas ta tublisti.

Kehwad kõik, keskmikud tiikmeks
on hakand,
kahtlused kadunud täiesti.

Külmataat pintseldab aknale lilli, raadios muusika . . . Pakane.

Põhjatuul rahule jätnud on pilli, kuulataks nagu — kuis kaswame.

WENNY.

Sõnumid

WALGEST EESTIST:

Kiri walgest Eestist

(„Naisööline“ toimetusele awaldamiseks saadetud — 23./XII 30. a.)

Kallis selfiline!

Sa küsid, kuidas elame? Wäga waeaselt. Praegu oleme mõlemad mehega töötä, nälg on kallal. 10 aastat on täis, kui hakkasin mehe kõrwal metsas puud saagima. Suure pingutusega saime heeringas- ja leivaraha. Töötasime hommiku walgest õhtu pimedani (ilma lõunata). Hommilul idustes olid küll kondid kanged, nii et algul liitudagi ei saanud, kuid tööle tuli siiski minna, tihti-peale päris haigena. Seft iga aasta alan-
dati tülitöö hindä, ja sellepärast tuli ikka rohkem ja rohkem pingutada, miidu olets ka sellestki igapäewasest lehwast toibust ilma jäänud.

Nüüd on minu ja mehe terwis päris otsas, kuigi alles noored inimesed oleme. Pealegi lasti meid metsatöölt lahti, seft Eestis pole enam metsa.

10 aastat töötasime wahetpidamata, kuid nüüd ei anta isegi arstiabi. Wastatakse,

et metsatöölised ei käi mingisuguse tiinituse ega töökaitse seaduste alla ja neil pole ka õigust midagi nõuda. Kui küsime, et mis maksusid te siis iga kuu palgast maha wõtate, siis wastasid härrad, et need olid kaitseleidu (sofchistide) maks, tulumaks, isiku-
maks, wallamaks jne, kuid arstimiseks ei ole need maksud määratud.

Näed, selfiline, milline on meie elu nüüd. Hakkä kas wõi surema, tööd ei ole loota kufagilt.

Meist on järgi jäänud wiletsad kerjused.

Õõit on nad meilt ära rööwinud, isegi terwise. Meist on järgi jäänud paljas luu ja naht. Kuid kommunistlikud ideed ei saa meilt wõtta. Küll katsutakse meid murda hirmutustega, pimamistega, mahanotiimisega ja igasugu kolemustega, millega nende timu-
kallit nuhtidepolitsei äga walmis saab.

Kuid kõik on asjata, ühed liüffe mätta, kuid teised ilmuvad jälle, kes neile hirmu-
jubinad peale ajawad. Suurem tööliste

mõrtsukas, kindral Laidoner, ei julge enam awalikult liikuda. Samuti ka teised tööraha tapjad. Jah! Kord lõpeb meie kannatus, siis meie nalja ei tee.

Pirjuta, kuidas teie seal elate? Meil ei saa tööliste ajalehed ilanuda, jest politsei

paneb kõigile käva peale. Sellegi pärast ei saa ka mingisugust ettekujutust teie elamisest ja olemisest.

Pirjuta koh: vastus.

Terwitades

Salme.

MAALT:

Rohkem plaanilikkust delegaatide töös

Walerianowkas on naisdelegaadid wälitnud, kuid nende töö ei seisa wastawal kõrgusel. Ühels puuduseks on see, et siin puudub parteiline juhtimine. Partei rakute on kaugel ja ei ole nähtawasti delegaatide tööst küllalt huwitatud.

Lasteõime pole siimaani veel suudetud luua, mis seletataw sellega, et majad on liiga latali pillatud.

Koosolekuteist wõtawad naised kaunis aktiivselt osa. Uskõidikutest siplewad ainult mõned wanad, kellest enam midagi loota ei ole.

Kollektiwiseerimise tööst wõtšid naised halvasti osa. Mõned olid kõige ägedamad kollektiwiseerimise wastased. See asjaolu näitab, et meil töö naiste seas ei seisa veel wäärilisel kõrgusel.

Et uut elu luua, on waja rohkem teadlikkust ja aktiivsust. Naisdelegaadid, kui edutam jõud külas, peawad oma töö plaanikindlamale alusele seadma, ja raiooniga ja kohalise parteirakutefega sideme looma.

M. A.

Organiseerime laste kodujäneste kaswatamise kollektiwmajapidamisi

Wäike wäraw wiib kollaste lehtedega külmatud aeda. Koolilaste parw jooksib ühest aia otšast teise.

„Sain külge!“ kisendab poisj peale selle, kui ta oma wastast osawalt tabanud.

Perlowka koolilapsed armastawad lastund mängida. Kuid nad ei mängi mitte tihti. Suurem jagu waba aega weedawad nad laste-kolhosis (kollektiwmajapidamises). Nad armastawad wäga oma kolhosi.

Kolhosi juhataja, 13-aastane pioneer Tšõkhis näitab uskuslega kodujäneste ja kanade kuuri. Alguses oli kaks kodujänest, lagunenud kuur ja tahtmine kolhosi organiseerida. Wiimane oli kõige tähtsam.

Lapsed sõitsid Moskwa bioloogijaama, waatasid teiste laste kolhosisid koolide juures ja otsustasid ka endil kolhosi organiseerida.

Küländutogugi andis selleks 20 rubla. Lapsed ostsid kolm kana, kuke ja kaks kodujänest. Kooli aiamaa töötasid ümber ja külwasid täis. Kordamööda hakkasid nad aias töötama. Kolhosi nimetasid „Uus tee“.

Lapsed jagunesid nelja lülisse: kodujäneste kaswatajad, kanakaswatajad, aiapidajad ja kahjuritega wõitlejad. Kõige raskem oli wõitlus kahjalajsete kahjurite wastu: ühel hommikul näewad lapsed, et aias on kõit porgandid maha tallatud. Hakati järele uurima. Selgus, et kaks naabrikooli plitak, Sadownikowa ja Šešestowa, kas oma rumalusest wõi wanemate õpetuse järele laste kolhosile kahju tegid.

Kolhosi elus on ka naljakaid lugusid. Kodujäneste lülis jutustas Termolowa:

„Dotasime emajänestelt poegi. Jootsime teda piimaga. Lapsed tassisid talle porgandeid ja suhkurt.“

Kord peitis jänest end ahju, mis kuuris seis, ja ei tule seal wälja. Dotasime suure põnewusega. Šeäraniš rahutu oli „perenaine“ Motja Melnikowa. Mõtlešime: nüüd istub ema oma wäikestega seal. „Kui palju wõib neid seal olla?“ — küsisid lapsed üksteiselt.

Pärast tunde ei kannatanud meie enam wälja, lahutasime wana ahju ära. Seal

istus aga jänes ülsi. Tuli wälja, et see ei olnudki emajänes, waid hoopis isajänes. Asjata jootsime teda piimoga, asjata nägime maema.

Wahetasime petise isajänese tüu-emajänese wastu. Warsti oli meil 17 jäneft."

Lapsed hoolitsewad suure huwiga jäneste eest. Jänesed jõwwad kindlal ajal. Neid "kaswatatakse" raamatu järele.

Mitte wähem aega ja tähelpanu ei wõta kanad. Motja arwestab hoolega kanade munemist, seob kottu diagramme.

"Walgetõrn" on munemiseega kõige ees. "Delegaat" hakkab wiimasel ajal maha jääma," seletab ta lastele.

22 muna andsid lapsed inkupaatorisse. Ka aiapidajad ei jää maha. Terwets talwets walmistajid nad toidutagawara endi kaswanditufudele.

Nad kaswatasid talwel sibulaid ja müüsid kooperatiiwile 14 rubla eesti ära.

Raiooni kolhoosnikute konverentfil tegi Esõtlis aruande kolhoosi tööst. Konverentis kiitis töö heaks ja otsustas kolhoosi kindlustamiseks 60 rubla preemiat anda. Müüd olid kolhoosnikud rõõmsad.

Kuid peale kindlat töotust öeldi: "Las teie nõutogu annab teile raha, meil raha ei ole."

Nõutogu andis 40 rubla, rohkem ei annud. Lapsed küsivad, kas wanemad seltsimehed tegid õieti?

Laste kolhoos karastab ja õpetab lapsi tööle ja wastutusele.

Oleks hea, kui ka meie eesti koolide juures wälised kodujäneste kolhoosid asutataks.

Kodujäneste kaswatusel on suur tähtsus Nõukogude Liidus.

Peale willa ja nahkade saab kodujänefest wäga maitsewat liha. Kodujäneste kiire figinemine aitab lihapuudust pehmendada. Peale selle weame kodujäneste nahku ja willa wäljamaale, kust nende wastu meile tarwilikke masinaid saame.

Kodujänes jõõb teri ja igasugust taime-toitu. Nendega ümberkäimine on lihtne, millega wäga hästi lapsed toime saawad.

Wastutaw: Toimetuse-kolleegium. Wäljaandja: „Külwaja“ (изд. „Кольвая“).

„Naistöolise ja talunaisterahwa“ tellijad, kelle tellimiseaeg lõpeb, uuen dage tellimisi.

Tellimisehind: aastas — 60 kop., üksiknummer — 15 kop.

Tellimise adress:

Ленинград 31, улица 3-го Июля, д. 48, из-во „БЮЛВАЯ“